

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Cùm venerabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

liquid temporale, ut pretium, sine vitio Simoniz accipi non potest, sed duntaxat in signum recognitionis accepti beneficii. Ita sumitur ex hoc c. & tradit *Gloss. in notandis de recompensatione, Abb. n. 18. Suarez t. 1. de relig. l. 4. de Simonia c. 24. n. 37.* Dixi autem, modicum quid exigi posse; sin verò notabile sit, censetur per modum compensationis, sive commutationis, & reciproci contractus simoniacè accipi, uti hic *Abbas notavit argum. c. etsi 18. de Simonia.* Id verò extra controversiam est, si v. g. Romani Pontificis auctoritate parochia monasterio alicui uniat, per transactionem, sive pactum aliquid certi statui posse, quod Episcopo ratione mortuorum, cathedralitici, aliarumque similibus obventionum, dari de jure debet.

Notandum quartum. Verba loquentium, aut disponentium accipiunt interpretationem ex materia subjecta, ita ut juxta eam sint etiam impropianda, sive ad impropiam significationem trahenda, prout pluribus relatis tradit *Barbosa hic n. 3. & docui cit. l. 1. tra. c. 18. n. 6.* Contentit *Abbas hic n. 22.* si in contractu, inquit, verba ponantur, quæ possint trahi ad varias species contractuum, non debemus contractum interpretari secundum verba apposita, sed potius secundum naturam contractus; idque apparet ex hoc c. tamen enim Oeconomus monasterij excipiendo proposuerit Ecclesiam concessam esse monasterio in emphyteusim, & in emphyteusi dominium rei maneat apud concedentem; at verò in censuali contractu dominium rei, & jus totum transfertur, adeò quidem ut tamen biennio, aut triennio pensio, sive census non solvatur, non sit locus pœnæ commissi, sed agi debeat ad solutionem pensionum præteritarum, prout docui *l. 3. t. 4. c. 23. n. 2. & 3.* & tradunt hic Canonistæ communiter; quamobrem etiam in casu hujus c. non fit ulla mentio commissi, sed tantum præteritorum annorum non solutos census esse restituendos, Dices: cum hujus pensionis sive census in litteris pa-

palibus nulla mentio facta fuerit, videntur subreptitiæ fuisse, sicuti objectum fuit. Respondetur, litteras confirmationis non fuisse subreptitias, quia designatio census intrinsecè non pertinebat ad libertatis concessionem, atque etiam, si expressus fuisset census, non minus Papa annuisset, uti hic *Abbas n. 5.* notavit. Census itaque, liberâ partium voluntate, veluti seorsum constitutus fuit, ita ut gratis daretur exemptio, & gratis promitteretur census annuus, quia ita decens, & magis securum videbatur, ut videlicet sciretur, cujus beneficio Ecclesia ista ad monasterium pervenisset, & exemptio data esset.

CAPITULUM VII.

Cùm venerabilis.

PARAPHRASIS.

Episcopus Salinensis ab Abbate & Convectu Farbensis petebat Ecclesiam S. Angeli cum omnibus pertinentijs, & possessionibus, allerens ad se, tam in spiritualibus, quam temporalibus pertinere; imprimis se fundans in jure communi, cum sita sit in Diocesi sua, ideò ad ipsius jurisdictionem spirituales spectare; quod verò attinet ad temporalia, exhibuit instrumentum publicum, in quo continebatur, Sabinensem Episcopum, Abbatem H. & duobus ejus successoribus, Ecclesiam cum suis pertinentijs locasse pro annua quatuor solidorum Papiensium pensione. Ex parte monasterij propositum fuit, huic instrumento fidem non esse habendam, propter superlinearem scripturam, & rasuram in loco suspecto, videlicet, ubi temporis annotatio erat; quod verò ad locationem attinet, & quæ ex parte Episcopi jus proprietatis inferebatur, responsum, tamen testes deposuerint, vidisse se, quòd Ecclesia S. Angeli 4. solidos Episcopo persolverit, tamen per id monasterio præjudicium non generari, cum non appareat, solidos il-

los à monasterio solutos fuisse; præterquam quòd non ostenderit testes, pensionem tanto tempore solutam fuisse, quantum ad præscriptionem perficiendam sufficere possent. His intellectis, cum Innoc. III. cognoverit, Ecclesiam S. Angeli in Diocesi Sabineni sitam esse, Episcopo jus Episcopale in omnibus adjudicavit, exceptis ijs, quæ per authenticas scripturas subtracta, ostendi possent; ceterum quia instrumentum, per quod Episcopus Ecclesiam vindicare voluit, de jure suspectum est, ideò Abbatem in temporalibus ab impetitione Episcopi absolvit.

SUMMARIUM.

1. Ex sola locatione facta non probatur locus dominium.
2. Exceptiones.
3. Rasura in loco suspecto vitiat instrumentum, ut fides illi non habeatur.

Notandum primum. Ex sola locatione facta, locans rei locatæ dominium non probatur. *l. ad probationem 23. l. si quis 25. eodem de locato.* Ratio dari debet, quia etiam alienam rem aliquis locare potest, non tantum de facto, sed etiam quandoque de jure, quandoquidem is, qui conduxit, non prohibetur rem tertiæ personæ, æquè idoneæ, locare *l. nemo 6. C. eodem.* Ex quo sequitur, quòd neque per locationem fundi, v. g. prohibetur possessio ejus, cum conductor rem conductam non possideat, sed is, videlicet locator, cujus nomine possidet conductor *l. si 25. §. & per colonos. ff. de acquirenda possessione.* & ad eò quidem ego, qui locavi, possessionem retineo, ut etiam si tu, qui à me conduxisti, alteri locaveris, existimanti fundum tuum esse, possessio nihilominus per te penes me maneat. *l. qui universas 30. §. finali ff. eodem.*

2. Excipe primò. Si tu, tanquam colonus meus mihi pensionem solvas, vel alio modo, te colonum meum, aut conductorem profitearis, hinc possessionem probare possum contra te, (videlicet, quòd tu rem non

possideas) non autem contra extraneos, uti notavit *Mascardus conc. 1181. n. 17.* & sumitur ex hoc *e.* quando in eo perpenditur, pro Episcopo contra monasterium per testes ostendi aliquid non posse ex pensione, nisi testes deponant, si vidisse, pensionem à monasterio solutam fuisse.

Excipe secundò. Si nemo alius in possessione sit, tum ex eo, quòd tu colorem meum profiteris, v. g. per pensionis solutionem, probari potest, me possessorem esse, uti docet *Matt. de afflictis decis. 35. n. 2.* & videri potest *Bart. in tit. l. ad probationem.* ubi ait, quòd ex tali continuata possessione longo tempore cum titulo colorato præscriptio contra verum dominum perficiatur.

Notandum secundum. Rasura apparenti, in loco instrumenti suspecto, ipsum vitiat, ut fides ei habenda non sit; suspectus autem locus censetur ea pars instrumenti, ex qua maximè rei veritas deprehendi possit: hujusmodi judicatur esse *annas data,* vel *indictio,* juxta *tit. c. inter v. 1.* Minus tamen periculum, seu fraudis suspicò est, si ipse notarius, vel conditi testamenti scriptor, in eo loco rasarit, vel quidpiam superscripserit, nam sicuti in totius instrumenti confectione, ipsi fides haberi debet, ita etiam in loco rasuræ, aut factæ correctionis, secundum *Gloss. in l. ult. verbo prima figura ff. de edicto S. Adriani,* dummodo scriptura satis cognoscatur: sed quò frequens est, ut alienam manum aliqui imitari perfectè possint, ideò tutius, atque etiam consultum est, ut notarius, vel testator, g. qui testamentum scripsit, & aliquid in eo correxit, de rasura, aut correctione mentionem faciat, ante finem instrumenti, prout *Bart.* docet *l. in fraudem §. si quis v. 4. ff. de testamento militis.* Deinde de ea antecedentibus, & consequentibus idem appareat, quòd in rasura, vel additione expressum est, non potest esse falsitatis suspicò, & ideò non censetur rasura, vel litterarum adjectio esse in loco suspecto, prout *hæc Gloss.* notat *v. propter prædicta.*